

PILONII PRELUCRĂRII DATELOR CU CARACTER PERSONAL

Silviu-Dorin ȘCHIOPU

Abstract:

In principle, all processing of personal data must comply with the principles relating to data quality set out in article 4 of the Romanian Law no. 677/2001, with one of the criteria for making data processing legitimate listed in article 5 of the law and also the data controller is obliged to provide information in accordance with the requirements laid down in article 12 of the law. In order to illustrate these three pillars of personal data processing, we have chosen to present a judicial decision which upheld the lower court's ruling and decided that the personal data collected for the purpose of providing communication services cannot be used for the conclusion of insurance policies in the absence of the data subject's consent. Also, we'll argue that the Romanian Data Protection Authority should have sanctioned the data controller for failing to inform the data subjects of that transfer or processing.

Keywords: *personal data, data protection, data processing, consent, purpose, information.*

Cei mai mulți dintre noi suntem invadați zilnic pe varii căi de o puzderie de oferte mai mult sau mai puțin adecvate nevoilor noastre imediate. În parte, acest noian de propuneri ne parvine ca urmare a prelucrării datelor noastre cu caracter personal (nume și prenume, adresă email, număr de telefon, adresă poștală etc.).

Potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 677/2001¹, una din *condițiile de legitimitate* privind prelucrarea datelor cu caracter personal este aceea a *consimțământului persoanei vizate*² pentru respectiva prelucrare. De asemenea, una din *caracteristicile*

¹ *Legea nr. 677 din 21 noiembrie 2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în M. Of. nr. 790 din data de 12 decembrie 2001, act normativ denumit în continuare, *brevitatis causa*, „legea”.*

² *Persoana vizată poate fi orice persoană fizică identificată sau identificabilă; Potrivit art. 3 lit. a) din lege, o persoană identificabilă este acea persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în mod particular prin referire la un număr de identificare ori la unul sau la mai mulți factori specifici identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale.*

datelor cu caracter personal destinate a face obiectul prelucrării privește scopul în vederea căruia au fost colectate datele, acesta fiind cunoscut de către persoana vizată la momentul exprimării consimțământului, o ulterioară prelucrare, incompatibilă cu scopul colectării inițiale, necesitând o nouă manifestare a consimțământului persoanei vizate [art. 6 alin. (1) din lege]. Nu în ultimul rând persoana vizată are dreptul de a fi informată cu privire la prelucrarea datelor sale cu caracter personal (art. 12 din lege).

Pentru a ilustra acești *trei piloni* ai prelucrării datelor cu caracter personal, am ales a prezenta pe larg conținutul unei decizii relativ recente a Curții de Apel București³.

Situația de fapt

În speță⁴, un furnizor de servicii de telefonie a încheiat cu o societate de asigurări un contract care avea ca obiect încheierea unor polițe de asigurare a locuinței împotriva incendiilor și a dezastrelor naturale pentru o parte⁵ dintre clienții săi, obiectiv care a fost avut în vedere ca un beneficiu acordat acestora. Polițele au fost semnate și parafate atât de către furnizorul de servicii de telefonie, în calitate de contractat, cât și de societatea de asigurări, în calitate de asigurator.

Pentru o mai bună conturare a situației de fapt, vom reproduce în parte conținutul uneia dintre aceste polițe privind asigurarea locuinței împotriva incendiului și a dezastrelor naturale. Polița, emisă la data de 18.04.2010, începe cu un mesaj din partea furnizorului de servicii de telefonie: „Știm cât de importantă este locuința pentru dumneavoastră. De aceea, v-am pregătit, împreună cu (...) (asiguratorul - n.n.), o asigurare gratuită de locuință, valabilă până la data de 17.07.2010. Un cadou util, cu atât mai mult cu cât va intra în curând în vigoare legea privind asigurarea obligatorie a locuinței împotriva dezastrelor naturale⁶. Prezenta poliță acoperă riscurile prevăzute de lege și, suplimentar și gratuit, patru riscuri care pot amenința locuința dumneavoastră: incendiu, trăsnet, explozie și cădere de corpuri pe clădiri. Mai mult, puteți opta pentru prelungirea asigurării pe o perioadă de 1 an, plătind numai 50% din prețul asigurării! Sperăm că veți aprecia această șansă unică (s.n.) și vă veți prelungi polița de asigurare, atunci când veți fi contactat de către reprezentanții (...) (asiguratorului - n.n.)”⁷.

³ C. Ap. București, s. a VIII-a contencios administrativ și fiscal, dec. nr. 496 din 6 februarie 2012 (dosarul nr. 23792/3/2010), disponibilă pe <http://www.rolii.ro> și <http://portal.just.ro>.

⁴ Situația de fapt a fost reconstituită pe baza informațiilor conținute în sent. civ. nr. 858 din 2 martie 2011 a Tribunalului București (fond) și în dec. nr. 496 din 6 februarie 2012 a Curții de Apel București (recurs).

⁵ A se vedea <http://www.capital.ro/800000-de-scrisori-explicative-pentru-politele-astro-romtelecom-135372.html> (consultat la data de 25.05. 2017).

⁶ A se vedea art. 3 alin. (1) din *Legea nr. 260 din 4 noiembrie 2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren sau inundațiilor*, publicată în M. Of. nr. 57 din data de 10 noiembrie 2008.

⁷ A se vedea http://media.hotnews.ro/media_server1/image-2010-04-27-7174566-0-asigurare-locuinta-romtelecom-astro.jpg (consultat la data de 25.05. 2017).

Pe poliță figurează numele, prenumele și adresa asiguratului, client al furnizorului de servicii de telefonie, este menționat că obiectul asigurării îl reprezintă locuința asiguratului care se află la aceeași adresă cu a asiguratului, iar quantumul sumei asigurate este de 20.000 euro. În continuare este indicată prima de asigurare în quantum de 20 de euro, cu precizarea că 10 euro sunt suportați de către societatea de asigurări iar 10 euro vor fi achitați de către asigurat. Perioada asigurată indicată de polița de asigurare acoperea două paliere: de la 18.04.2010 – până la 17.07.2010 prin plata de către asigurator a ratei I în sumă de 10 euro și de la 18.04.2010 – până la 17.07.2011 prin plata de către asigurat a ratei a II-a în quantum de 10 euro, apelând un număr de telefon până la data de 31.12.2010 sau exprimându-și acordul la primirea apelului din partea unui reprezentant al societății de asigurări.

Partea cea mai interesantă din poliță sub aspectul protecției datelor cu caracter personal este următoarea: „În cazul în care nu sunteți de acord să beneficiați de polița de asigurare de locuință gratuită oferită de (...) [asigurator – n.n.], până la data de 17.07.2010, vă rugăm să vă prezentați la oricare dintre sediile magazinelor (...) (furnizorului de servicii de telefonie – n.n.) în termen de maxim 10 zile de la data facturării, înscrisă pe prima pagină a facturii, și să ne informați cu privire la dezacordul dumneavoastră de a beneficia de aceasta, urmând ca (...) (asiguratorul – n.n.) să anuleze respectiva poliță de asigurare. În situația în care nu vă veți exprima dezacordul conform celor de mai sus, vom considera că v-ați exprimat acordul cu privire la prelucrarea datelor dumneavoastră personale (nume, prenume, număr/numere de telefon și adresa la care este instalat serviciul de voce furnizat de...) de către (...) (asigurator – n.n.) în scopul administrării poliței de asigurare de locuință, precum și cu privire la acceptul dumneavoastră de a fi contactat de către (...) (asigurator – n.n.)” pentru a fi informat cu privire la condițiile în care polița de asigurare a locuinței poate fi prelungită, prin orice mijloace de comunicare, inclusiv prin mesaje telefonice înregistrate”.

În încheiere se preciza că polița a fost încheiată în baza condițiilor de asigurare anexate, în două exemplare, din care originalul a fost înmănat asiguratului, iar „asiguratul declară că îi sunt cunoscute cele înscrise în Poliță și este de acord cu încheierea ei în aceste condiții”.

În prima jumătate a anului 2010, polițele au fost comunicate beneficiarilor odată cu factura curentă emisă pentru serviciile de telefonie furnizate. După ce au luat cunoștință de existența polițelor încheiate în numele lor, unii clienți au adresat plângeri Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (ANSPDCP).

Sanționarea contravențională

Ca urmare ANSPDCP a sancționat furnizorul de servicii de telefonie pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute de art. 32⁸ raportat la art. 5 alin. (1) din lege, întrucât *a prelucrat datele cu caracter personal ale clienților săi în scopul încheierii unor polițe de asigurare, fără ca aceștia să-și fi exprimat consimțământul expres și neechivoc pentru această prelucrare, iar pentru această faptă i-a fost aplicat furnizorului de servicii de telefonie o amendă în cuantum de 3.000 lei.*

În ceea ce privește *consimțământul pentru prelucrare*, potrivit art. 5 alin. (1) din lege, „*orice prelucrare de date cu caracter personal, cu excepția prelucrărilor care vizează date din categoriile menționate la art. 7 alin. (1), art. 8 și 10, poate fi efectuată numai dacă persoana vizată și-a dat consimțământul în mod expres și neechivoc pentru acea prelucrare (s.n.)*”.

Totodată, s-a reținut și săvârșirea contravenției prevăzută de art. 32 raportat la art. 4 alin. (1) lit. b) din lege, întrucât *datele cu caracter personal ale clienților au fost prelucrate într-un scop incompatibil cu scopul inițial pentru care acestea au fost colectate. Datele personale ale clienților au fost colectate inițial în scopul furnizării de servicii, însă ulterior au fost prelucrate în scopul încheierii de polițe de asigurare, faptă pentru care furnizorul de servicii de telefonie a fost amendat cu 2.000 lei.*

În ceea ce privește *scopul prelucrării*, potrivit art. 4 alin. (1) lit. b) din lege: „*datele cu caracter personal destinate a face obiectul prelucrării trebuie să fie colectate în scopuri determinate, explicite și legitime (s.n.); prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică nu va fi considerată incompatibilă cu scopul colectării dacă se efectuează cu respectarea dispozițiilor prezentei legi [...]*”.

Plângerea contravențională

Instanța de fond

Prin plângerea înregistrată pe rolul Tribunalului București, furnizorul de servicii de telefonie a solicitat, în contradictoriu cu ANSPDCP, anularea procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției încheiat de pârâtă și exonerarea de plata amenzii în valoare de 5.000 lei. Pe baza probei cu înscrisuri administrată în cauză, Tribunalul București a dispus respingerea plângerii ca neîntemeiată⁹. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut, în esență, următoarele:

⁸ Art. 32 - *Prelucrarea nelegală a datelor cu caracter personal*: „Prelucrarea datelor cu caracter personal de către un operator sau de o persoană împuternicită de acesta, cu încălcarea prevederilor art. 4-10 sau cu nesocotirea drepturilor prevăzute la art. 12-15 sau la art. 17 (s.n.), constituie contravenție, dacă nu este săvârșită în astfel de condiții încât să constituie infracțiune, și se sancționează cu amendă de la 1000 lei la 25000 lei”.

⁹ A se vedea T. București, s. a IX-a contencios administrativ și fiscal, sent. civ. nr. 858 din 2 martie 2011 (nepublicată).

a) Precum a reieșit din procesul-verbal și din înscrisurile depuse de către ANSPDCP la dosar în susținerea acestuia, reclamantul a încheiat cu o societate de asigurări – pentru perioada 14.04.2010 - 13.07.2010/13.07.2011¹⁰ – polițe de asigurare a locuinței împotriva incendiului și a dezastrelor naturale, pentru o parte dintre clienții săi, polițe pe care le-a comunicat acestora împreună cu factura curentă emisă pentru serviciile de telefonie furnizate;

b) Atât din conținutul clauzelor contractului pentru furnizarea de servicii de telefonie, cât și din cuprinsul polițelor de asigurare depuse în dosar, a rezultat că acești clienți nu au avut cunoștință, anterior încheierii acestor polițe de asigurare, de aceasta posibilitate și nici de faptul că datele cu caracter personal – colectate de către reclamant odată cu încheierea contractului de furnizare de servicii de telefonie – vor fi prelucrate de reclamant și comunicate unui terț (societatea de asigurări) în scopul încheierii unor polițe de asigurare, astfel că, în mod evident, clienții reclamantului nu și-au exprimat consimțământul în acest sens¹¹;

c) Deși reclamantul a susținut că un astfel de consimțământ nu era necesar întrucât, în cazul acestor polițe, furnizorul de servicii de telefonie nu a făcut altceva decât să comunice datele cu caracter personal ale clienților săi – accesibile oricum publicului – și pentru care acești clienți și-au dat consimțământul potrivit art. 7 din *Contractul de furnizare de servicii de telefonie*, raportat la art. 11.1 din *Condițiile Generale pentru Furnizarea Serviciilor*¹², în speță, nu s-a făcut nici o dovada în acest sens, reclamantul depunând la dosar doar formularul tipizat al contractului pe care-l încheia cu clienții săi¹³, astfel că nu a putut fi reținută ca dovedită o astfel de susținere și, prin urmare, nu s-a putut reține nici incidența în cauză a dispozițiilor art. 5 alin. (2) lit. f)¹⁴ din lege;

d) De asemenea, nici art. 5 alin. (2) lit. a)¹⁵ din același act normativ nu-și a găsit aplicabilitatea în cauză, în condițiile în care, deși dispoziția legală vorbește de

¹⁰ Aparent polițele de asigurare aveau date sensibil diferite, probabil în funcție de data emiterii facturii curente pentru serviciile de telefonie furnizate.

¹¹ Acest aspect a rezultat și din plângerile formulate de clienții reclamantului și adresate ANSPDCP, după ce au luat cunoștință de existența polițelor încheiate în numele lor.

¹² La art. 11 pct. 1 era inserată următoarea clauză: „datele obținute de [...] de la client, cum sunt datele cu caracter personal (inclusiv CNP) [...] vor fi prelucrate [...] în următoarele scopuri: a) marketingul (inclusiv marketingul direct), efectuarea de comunicări comerciale și comercializarea serviciilor [...] și ale partenerilor [...] prin orice mijloc de comunicare, inclusiv prin mijloace de apelare automată care nu necesită intervenția unui operator uman” – a se vedea Tribunalul București, secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal, *sentința civilă nr. 858 din 2 martie 2011*.

¹³ În cadrul acestuia clienții puteau, într-adevăr, să opteze pentru prelucrarea datelor de către societate, în scopurile menționate la art. 11.1 din *Condițiile Generale pentru Furnizarea Serviciilor* și pentru ca acestea să fie dezvăluite categoriilor de destinatari menționați în același art. 11.1.

¹⁴ Art. 5 alin. (2) lit. f): „Consimțământul persoanei vizate nu este cerut când prelucrarea privește date obținute din *documente accesibile publicului* (s.n.), conform legii”.

¹⁵ Art. 5 alin. (2) lit. a): „Consimțământul persoanei vizate nu este cerut când *prelucrarea este necesară în vederea executării unui contract sau antecontract* (s.n.) la care persoana vizată este parte ori în vederea luării unor măsuri, la cererea acesteia, înainte de încheierea unui contract sau antecontract”.

existența unui *contract în care persoana vizată*, în speță clientul furnizorului de servicii de telefonie, *este parte*, nu s-a făcut dovada că încheierea polițelor de asigurare a fost prevăzută în contractul încheiat de reclamant cu clienții săi, aceștia nefiind informați nici măcar la modul general că ar putea beneficia, eventual, de anumite „cadouri” de tipul polițelor de asigurare.

Împrejurarea că furnizorul de servicii de telefonie a încheiat un contract cu societatea de asigurări în scopul emiterii unor astfel de polițe, nu prezintă relevanță sub aspectul săvârșirii contravențiilor reținute în sarcina reclamantului cu privire la prelucrarea nelegală a datelor cu caracter personal ale clienților săi, întrucât aceștia nu erau părți în acest din urmă contract și nici nu au fost informați despre existența lui înainte de a li se fi dezvăluit datele cu caracter personal către societatea de asigurări, care este un terț în raport cu clienții furnizorului de servicii de telefonie. Astfel, situația de fapt existentă în cauză nu s-a încadrat în niciuna dintre ipotezele legale – art. 5 alin. (2) lit. a) și f) din lege – invocate de furnizorul de servicii de telefonie pentru care nu ar fi fost necesar ca acesta să obțină consimțământul expres și neechivoc al clienților săi pentru încheierea polițelor de asigurare, care au presupus prelucrarea datelor personale ale acestora, date colectate de reclamant în scopul furnizării serviciilor specifice care formează obiectul său de activitate;

e) Scopul în care au fost prelucrate datele cu caracter personal nu s-a circumscris situațiilor de excepție prevăzute de art. 12 alin. (3) și (4) din lege¹⁶, pentru a nu fi *necesară informarea clienților* furnizorului de servicii de telefonie cu privire la încheierea polițelor de asigurare, fie la momentul colectării datelor, fie, dacă se intenționa dezvăluirea acestora către terți, cum a fost cazul în speță, cel mai târziu până în momentul primei dezvăluiri, *obligație care evident nu a fost respectată* de reclamant, din moment ce acesta a încheiat mai întâi polițele de asigurare, comunicând către societate de asigurări, numele, prenumele, adresa de domiciliu a clienților săi și apoi a comunicat acestora polița și condițiile în care o pot utiliza pe viitor.

¹⁶ Art. 12 alin. (2): „În cazul în care *datele nu sunt obținute direct de la persoana vizată* (s.n.), operatorul este obligat ca, în momentul colectării datelor sau, dacă se intenționează dezvăluirea acestora către terți, cel mai târziu până în momentul primei dezvăluiri, să furnizeze persoanei vizate cel puțin următoarele informații, cu excepția cazului în care persoana vizată posedă deja informațiile respective: a) identitatea operatorului și a reprezentantului acestuia, dacă este cazul; b) scopul în care se face prelucrarea datelor [...]”. Potrivit art. 12 alin. (3) și (4) din lege: „(3) Prevederile *alin. (2) nu se aplică* (s.n.) atunci când prelucrarea datelor se efectuează exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice, dacă aplicarea acestora ar da indicii asupra surselor de informare. (4) Prevederile *alin. (2) nu se aplică* (s.n.) în cazul în care prelucrarea datelor se face în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică, ori în orice alte situații în care furnizarea unor asemenea informații se dovedește imposibilă sau ar implica un efort disproporționat față de interesul legitim care ar putea fi lezat, precum și în situațiile în care înregistrarea sau dezvăluirea datelor este expres prevăzută de lege.”

Instanța de recurs

Împotriva sentinței civile pronunțată de Tribunalul București, furnizorul de servicii de telefonie a declarat *recurs*, susținând că este lipsită de temei legal și ar fi fost dată cu aplicarea greșită a legii. Recurentul-reclamant a solicitat admiterea recursului astfel cum a fost formulat, modificarea sentinței civile nr. 858 din 2 martie 2011, în sensul admiterii plângerii formulate de către societatea în cauză și, pe cale de consecință, anularea procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției, precum și exonerarea de la plata amenzii în cuantum de 5000 lei.

Pe de altă parte, *intimata-pârâtă* a solicitat respingerea recursului ca nefondat și menținerea ca legală și temeinică a sentinței civile pronunțată de instanța de fond, precizând că, anterior încheierii polițelor de asigurare, *clienții reclamantei nu și-au dat consimțământul* pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, nici prin contractele încheiate cu furnizorul de servicii de telefonie și nici prin alte documente ulterioare, datele fiind colectate pentru furnizarea de servicii telefonice.

În continuare vom prezenta motivele invocate de reclamantă în susținerea lipsei de temei legal a sentinței Tribunalului București și a greșitei aplicări a legii de către instanța de fond, precum și argumentele în considerarea cărora Curtea de Apel București a constatat că *recursul este nefondat*:

a) Potrivit recurentului, instanța de fond ar fi reținut în mod eronat faptul că furnizorul de servicii de telefonie a încheiat pentru perioada 14.04.2010 – 13.07.2010/13.07.2011 polițe de asigurare a locuinței împotriva incendiului și a dezastrelor naturale, pentru o parte dintre clienții săi, cu o societate de asigurări. Din înscrisurile depuse la dosarul cauzei și pe care instanța în mod greșit nu le-ar fi avut în vedere la pronunțarea sentinței, ar fi rezultat în mod indubitabil faptul că furnizorul de servicii de telefonie a oferit un cadou constând într-o poliță de asigurare a locuinței doar pentru perioada 14.04.2010 – 13.07.2010, perioadă pentru care a și plătit contravaloarea primei rate de asigurare, în calitatea sa de contractant, clienții reclamantului fiind cei care puteau opta, dacă doreau, pentru prelungirea poliței de asigurare pentru perioada 13.07.2010 – 13.07.2011, situație în care urmau să achite prima de asigurare aferentă acestei perioade, beneficiind în plus de o reducere de 50% din prețul asigurării pe an.

Curtea a considerat însă că instanța de fond în mod corect a reținut faptul că polițele de asigurare au fost încheiate de furnizorul de servicii de telefonie cu societatea de asigurări pentru perioada 14.04.2010 – 13.07.2010/13.07.2011, întrucât în cuprinsul polițelor de asigurare era înscrisă perioada asigurată: 14.04.2010 – 13.07.2010 și 13.07.2010 – 13.07.2011, cu precizări referitoare la modalitatea de plată a primei de asigurare. Faptul că furnizorul de servicii de telefonie a înțeles să suporte contravaloarea primei rate a primei de asigurare, urmând ca societatea de asigurări să anuleze respectivele polițe de asigurare, în ipoteza în care clienții își vor exprima dezacordul de a beneficia de acestea, neavând relevanță sub aspectul existenței contravențiilor reținute prin procesul-verbal contestat, faptele săvârșite

de furnizorul de servicii de telefonie vizând *prelucrarea nelegală* a datelor cu caracter personal în scopul încheierii unor polițe de asigurare, *în lipsa consimțământului expres și neechivoc* pentru această prelucrare și într-un scop incompatibil cu scopul inițial în care au fost colectate.

b) Potrivit recurentului, în mod greșit instanța de fond ar fi constatat faptul că dispozițiile art. 5 alin. (2) lit. a) din lege nu-și găsesc aplicabilitatea în cauză. Instanța de fond ar fi interpretat în mod eronat sintagma „*în vederea executării unui contract*” din textul art. 5 alin. (2) lit. a) din lege fără să țină cont de apărările formulate de furnizorul de servicii de telefonie, apărări prin care a arătat că a acționat numai în executarea contractelor încheiate cu clienții săi, oferindu-le un beneficiu ce constă în contractarea unor polițe de asigurare a locuinței împotriva incendiilor și dezastrelor naturale și suportarea de către societatea reclamantă a primei de asigurare pentru o perioadă de 3 luni de zile.

Curtea a considerat însă că dispozițiile art. 5 alin. (2) lit. a) din lege potrivit cărora, consimțământul persoanei vizate nu este cerut când prelucrarea este necesară în vederea executării unui contract sau antecontract la care persoana vizată este parte ori în vederea luării unor măsuri, la cererea acesteia, înaintea încheierii unui contract sau antecontract, nu sunt incidente în cauză, împrejurare reținută corect de instanța de fond, întrucât *nu se poate susține că furnizorul de servicii de telefonie a acționat numai în executarea contractelor încheiate cu clienții săi, de vreme ce în contractele încheiate nu a fost prevăzută încheierea polițelor de asigurare și nici posibilitatea acordării anumitor „cadouri” constând în polițe de asigurare*¹⁷.

c) Potrivit recurentului, instanța de fond în mod greșit ar fi reținut faptul că furnizorul de servicii de telefonie ar fi prelucrat și comunicat către societatea de asigurări datele cu caracter personal ale clienților săi în vederea încheierii polițelor de asigurare a locuinței împotriva incendiilor și a dezastrelor naturale, de vreme ce, astfel cum s-a arătat instanței de fond, societatea de asigurări ar fi emis polițele de asigurare a locuinței pentru clienții furnizorului de servicii de telefonie, însă *societatea reclamantă ar fi fost cea care a completat aceste polițe cu datele clienților săi și le-a transmis către aceștia împreună cu factura pentru serviciile furnizate.*

În situația în care clienții recurentului doreau să beneficieze de această poliță de asigurare și pentru perioada 13.07.2010 – 13.07.2011, beneficiind totodată și de reducerea de 50% din cuantumul primei de asigurare, datele cu caracter personal ale acestora urmau a fi comunicate către societatea de asigurări, însă numai după expirarea termenului de 10 zile de la data facturării și doar în scopul administrării poliției de asigurare de locuință, respectiv pentru a fi contactați de un reprezentant al societății de asigurări în vederea informării cu privire la condițiile în care poliția de asigurare a locuinței poate fi prelungită.

¹⁷ Mai mult, o parte dintre clienții recurentului pentru care fuseseră încheiate polițe de asigurare erau clienți vechi care nu încheiaseră cu furnizorul de servicii de telefonie contracte în forma utilizată de acesta la momentul încheierii polițelor de asigurare.

Curtea a considerat însă că recurentul nu a solicitat și nu a obținut consimțământul expres și neechivoc al clienților pentru prelucrarea datelor cu caracter personal în scopul încheierii de polițe de asigurare. Recurentul a solicitat doar informarea expresă cu privire la dezacordul de a beneficia de aceste polițe de asigurare, situație în care polițele de asigurare urmau să fie anulate de către societatea de asigurări. Prin urmare, *nu se poate susține de către recurentă că nu ar fi prelucrat și comunicat către societatea de asigurări datele personale ale clienților săi în vederea încheierii polițelor de asigurare atâta timp cât polițele de asigurare au fost semnate și parafate de furnizorul de servicii de telefonie, în calitate de contractant, și societatea de asigurări, în calitate de asigurator.*

d) Potrivit recurentului, instanța de fond, în mod greșit nu ar fi reținut aplicabilitatea dispozițiilor art. 5 alin. (2) lit. f) din lege potrivit cărora „*consimțământul persoanei vizate nu este cerut /.../ f) când prelucrarea privește date obținute din documente accesibile publicului, conform legii*”. Astfel, chiar în procesul-verbal contestat este menționat faptul că datele cu caracter personal prelucrate de către recurent în executarea contractelor încheiate cu clienții săi au fost numele, prenumele, numărul de telefon și adresa, acestea fiind accesibile publicului prin intermediul „Pagini Albe”, document ce conține acei clienți ai furnizorului de servicii de telefonie care și-au dat acordul și au optat pentru așa-numitul „număr informabil” (număr care poate fi vizualizat de către orice persoane interesate).

Curtea a considerat însă că prevederile art. 5 alin. (2) lit. f) din lege conform cărora, consimțământul persoanei vizate nu este cerut când prelucrarea privește date obținute din documente accesibile publicului, potrivit legii, nu sunt incidente în cauză, întrucât *furnizorul de servicii de telefonie a fost autorizat de ANSPDCP să utilizeze datele clienților săi numai pentru acordarea serviciilor de telefonie*¹⁸. Prin urmare, *dezoăluirea datelor către terți în vederea prelucrării în alte scopuri decât cele colectate putea fi realizată numai pe baza consimțământului expres și neechivoc al persoanei vizate.*

e) Potrivit recurentului, instanța de fond a apreciat faptul că „*scopul în care au fost prelucrate datele cu caracter personal nu se circumscrie situațiilor de excepție prevăzute de art. 12 alin. (3) și (4) din Legea nr. 677/2001*”. Din analiza dispozițiilor art. 12 alin. (2) ar rezulta în mod indubitabil faptul că obligația reglementată de art. 12 și pe care instanța de fond în mod greșit a reținut-o a nu fi fost îndeplinită de societatea reclamantă există doar în situația în care datele nu sunt obținute direct de la persoana vizată. Or, în cauză datele cu caracter personal ale clienților furnizorului de servicii de telefonie au fost obținute direct de la aceștia, în executarea contractelor de furnizare a serviciilor de comunicații electronice, astfel că situația dedusă judecății nu s-ar circumscrie art. 12 alin. (2), iar instanța de fond în mod greșit ar fi reținut în sarcina reclamantului încălcarea obligației prevăzute

¹⁸ În realitate nu este vorba de o veritabilă „autorizare”, ci de corelarea obiectului de activitate al operatorului de date cu caracter personal (furnizarea de servicii de telefonie) cu scopul pentru care au fost colectate aceste date.

de art. 12 din Legea nr. 667/2001. În concluzie, față de aceste considerente, în mod neîntemeiat, instanța de fond ar fi reținut în sarcina furnizorului de servicii de telefonie o prelucrare nelegală a datelor cu caracter personal ale clienților săi, raportat la faptul că aceștia nu și-au exprimat consimțământul în vederea prelucrării în scopul încheierii de polițe de asigurare, întrucât acțiunile furnizorului de servicii de telefonie se circumscriu situațiilor pentru care nu e necesar consimțământul persoanei vizate [art. 5 alin. (2) lit. a) și f) din lege].

Curtea a considerat însă că aplicarea sancțiunii contravenționale prin procesul-verbal contestat a fost determinată de încălcarea de către furnizorul de servicii de telefonie a dispozițiilor art. 4 și 5 din lege și nu pentru nerespectarea art. 12 din acest act normativ, respectiv pentru lipsa informării clienților în vederea dezvăluirii datelor personale. În aceste condiții, critica recurentei privitoare la respectarea de către aceasta a obligației prevăzute de art. 12 din lege neavând relevanță sub aspectul legalității și temeiniciei sancțiunii aplicate¹⁹.

Am preferat prezentarea pe larg a conținutului deciziei Curții de Apel București tocmai pentru ca cititorii să aibă o imagine completă atât a susținerilor părților, cât și a aspectelor reținute de instanța de fond și cea de recurs.

Calitatea datelor, criteriile privind legitimitatea prelucrării și obligația de informare

În principiu, orice prelucrare a datelor cu caracter personal trebuie, pe de o parte, să fie conformă cu *principiile referitoare la calitatea datelor*, enunțate la art. 6 din Directiva 95/46/CE²⁰, și, pe de altă parte, să respecte *unul dintre criteriile privind legitimitatea prelucrării datelor*, enumerate la art. 7 din aceeași directivă. În plus, operatorul sau reprezentantul său are o *obligație de informare*, ale cărei condiții, prevăzute la art. 10 și 11 din directivă, variază în funcție de aspectul dacă aceste date sunt sau nu sunt colectate de la persoana vizată, sub rezerva derogărilor admise în temeiul articolului 13 din această directivă.²¹

¹⁹ Trebuie să menționăm că apărătorul ANSPDCP a fost cel care, deși procesul-verbal contestat privea numai încălcarea prevederilor art. 5 alin. (1) [*lipsa consimțământului expres și neechivoc pentru prelucrare*] și a art. 4 alin. (1) lit. b) din lege [*prelucrarea într-un scop incompatibil cu scopul inițial*] a învederat în fața instanței de fond faptul că la art. 12 alin.(2) din lege se menționează faptul că atunci când datele sunt colectate nu direct de la persoana vizată, aceste date trebuie să fie comunicate la momentul la care sunt colectate sau înainte de a fi dezvăluite unui partener sau altei persoane juridice sau publice – v. T. București, s. a IX-a contencios administrativ și fiscal, sent. civ. nr. 858 din 2 martie 2011. Deși s-a invocat *încălcarea obligației de informare a persoanei vizate*, ANSPDCP, precum în mod just a statuat Curtea, nu a sancționat reclamantul pentru încălcarea prevederilor art. 12.

²⁰ *Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date*, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 281/31, Ediție specială, cap. 13/vol. 17.

²¹ A se vedea CJUE, *hotărârea din 1 octombrie 2015, cauza C-201/14 - Bara și alții*, ECLI:EU:C:2015:638, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general), și jurisprudența citată la punctul 30.

Astfel, cei trei piloni ai prelucrării datelor cu caracter personal sunt reprezentați de principiile referitoare la *calitatea datelor*, criteriile (temeiurile juridice) privind *legitimitatea prelucrării datelor* și *obligația de informare*. Principiile referitoare la calitatea datelor au fost transpuse în cadrul art. 4 din lege (caracteristicile²² datelor cu caracter personal în cadrul prelucrării), criteriile privind legitimitatea prelucrării datelor în cadrul art. 5 (condiții de legitimitate privind prelucrarea datelor) iar obligația de informare în art. 12 (informarea persoanei vizate).

A. În ceea ce privește *calitatea datelor cu caracter personal* destinate a face obiectul prelucrării, potrivit art. 6 din Directiva 95/46/CE, acestea trebuie să fie prelucrate în mod corect și legal (*principiul prelucrării legale*); colectate în scopuri determinate, explicite și legitime și să nu mai fie prelucrate ulterior într-un mod incompatibil cu aceste scopuri (*principiul limitării și specificității scopului*); adecvate, pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopurile pentru care sunt colectate și prelucrate ulterior (*principiul pertinentei datelor*); exacte și, dacă este necesar, actualizate (*principiul exactității datelor*); precum și păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate o perioadă nu mai lungă decât este necesar în vederea atingerii scopurilor pentru care au fost colectate sau pentru care vor fi prelucrate ulterior (*principiul limitării duratei de păstrare a datelor*)²³.

Aceste caracteristici ale datelor cu caracter personal în cadrul prelucrării, respectiv prelucrarea legală, limitarea și specificitatea scopului, relevanța și exactitatea datelor, precum și limitarea duratei de păstrare a datelor, trebuie însumate *cumulativ* de orice prelucrare a datelor cu caracter personal.

Precum deja am menționat, în speța noastră ANSPDCP a sancționat furnizorul de servicii de telefonie întrucât *datele cu caracter personal ale clienților au fost prelucrate într-un scop incompatibil cu scopul inițial* pentru care acestea au fost colectate, datele personale ale clienților fiind colectate inițial în scopul furnizării de servicii de telefonie, însă ulterior fiind prelucrate în scopul încheierii de polițe de asigurare. Potrivit art. 4 alin. (1) lit. b) din lege: „datele cu caracter personal destinate a face obiectul prelucrării *trebuie să fie colectate în scopuri determinate, explicite și legitime* (s.n.).

În temeiul principiului limitării și specificității scopului, scopul prelucrării datelor trebuie să fie definit înainte de începerea prelucrării, utilizarea ulterioară a datelor pentru un alt scop necesitând un temei juridic suplimentar în cazul în care

²² La titlul articolului 4, pentru un plus de rigoare în înțelegerea corectă a sensului acestuia, s-a propus înlocuirea expresiei „calitatea datelor” prin expresia „caracteristicile datelor”, a se vedea Consiliul Legislativ, *Aviz referitor la proiectul de Lege pentru protecția persoanelor în privința prelucrării datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date*, din 1 martie 2001, p. 4, disponibil la <https://www.senat.ro/legis/PDF/2001/01L118LG.pdf> (consultat la data de 28.05.2017).

²³ A se vedea și European Union Agency for Fundamental Rights, *Handbook on European data protection law*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014, p. 61-73.

scopul prelucrării este incompatibil cu cel inițial iar transferul de date către terți constituind un scop nou care necesită un temei juridic suplimentar²⁴.

Astfel, legitimitatea prelucrării datelor cu caracter personal depinde de scopul prelucrării, scop ce trebuie menționat și evidențiat de operator înainte de începerea prelucrării datelor. De asemenea un scop care este vag sau general, de exemplu „îmbunătățirea experienței utilizatorului”, „în scop de marketing” etc. – fără a se preciza mai multe detalii – în principiu nu va îndeplini criteriul de a fi „determinat”²⁵. În plus, scopul prelucrării trebuie să fie unul *explicit* în sensul că acesta trebuie înțeles în același fel atât de către operator, cât și de către persoana vizată, iar această explicitare trebuie să aibă loc nu mai târziu de momentul colectării datelor cu caracter personal. Tocmai de aceea atât instanța de fond, cât și cea de recurs au considerat că furnizorul de servicii de telefonie nu a acționat în executarea contractelor încheiate cu clienții săi, de vreme ce în contractele încheiate nu a fost prevăzută încheierea polițelor de asigurare și nici posibilitatea acordării anumitor „cadouri” constând în polițe de asigurare.

Cum utilizarea ulterioară a datelor pentru un alt scop necesită un temei juridic suplimentar în cazul în care scopul prelucrării este incompatibil cu cel inițial iar transferul de date către terți constituie un scop nou care necesită un temei juridic suplimentar, noul scop în vederea căruia au fost prelucrate datele de către furnizorul de servicii telefonice, respectiv încheierea de polițe de asigurare, ar fi trebuit să aibă propriul temei juridic special, operatorul neputându-se baza pe faptul că datele au fost dobândite sau prelucrate inițial în alt scop legitim, precum furnizarea de servicii de telefonie.

B. În ceea ce privește *criteriile (temeiurile juridice) privind legitimitatea prelucrării* (art. 7 din Directiva 95/46/CE), datele cu caracter personal să fie prelucrate numai dacă persoana vizată și-a dat consimțământul neechivoc (*consimțământul*) sau prelucrarea este necesară *fie* pentru executarea unui contract la care subiectul datelor este parte sau în vederea luării unor măsuri, la cererea acesteia, înainte de încheierea contractului (*relația contractuală*), *fie* în vederea îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului (*obligațiile legale ale operatorului*), *fie* în scopul protejării interesului vital al persoanei vizate (*interesele vitale ale persoanei vizate*), *fie* pentru aducerea la îndeplinire a unei sarcini de interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este investit operatorul sau terțul căruia îi sunt comunicate datele (*interesul public și exercitarea autorității oficiale*), *fie* pentru realizarea interesului legitim urmărit de operator sau de către unul sau mai mulți terți (*interesele legitime urmărite de operator sau de un terț*), cu condiția ca acest interes să nu prejudicieze interesul sau drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei

²⁴ *Idem*, p. 68.

²⁵ Article 29 Data Protection Working Party, *Opinion 03/2013 on purpose limitation*, WP 203, Brussels, adopted on 2 April 2013, p. 16, disponibil la http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp203_en.pdf.

vizate, care necesită protecție în temeiul art. 1 alin. (1)²⁶ din Directiva 95/46/CE²⁷. Din conținutul art. 7 reiese că în *oricare* din cele șase situații enumerate prelucrarea datelor va fi considerată a fi legitimă.

ANSPDCP a sancționat furnizorul de servicii de telefonie întrucât a prelucrat datele cu caracter personal ale clienților săi în scopul încheierii unor polițe de asigurare, fără ca aceștia să-și fi exprimat consimțământul expres și neechivoc pentru această prelucrare. Potrivit art. 5 alin. (1) din lege, „orice prelucrare de date cu caracter personal, cu excepția prelucrărilor care vizează date din categoriile menționate la art. 7 alin. (1), art. 8 și 10, poate fi efectuată numai dacă *persoana vizată și-a dat consimțământul în mod expres și neechivoc pentru acea prelucrare (s.n.)*”.

Furnizorul de servicii de telefonie, în privința legitimității prelucrării, și-a concentrat apărarea pe invocarea relației contractuale și pe faptul că, potrivit art. 5 alin. (2) lit. f) din lege, prelucrarea ar privi date obținute din documente accesibile publicului²⁸. Precum deja am văzut, furnizorul de servicii de telefonie nu a acționat în executarea contractelor încheiate cu clienții săi. Nici invocarea prelucrării de date obținute din documente accesibile publicului nu a avut succesul scontat întrucât instanța de recurs a considerat că furnizorul de servicii de telefonie a fost autorizat de ANSPDCP să utilizeze datele clienților săi numai pentru acordarea serviciilor de telefonie, astfel că dezvăluirea datelor către terți în vederea prelucrării în alte scopuri decât cele colectate putea fi realizată numai pe baza consimțământului expres și neechivoc al persoanei vizate.

Totuși, în speța noastră, consimțământul persoanei vizate nu constituie unicul temei juridic care ar fi putut legitima prelucrarea datelor personale în alt scop decât cel inițial. Furnizorul de servicii de telefonie ar mai fi putut invoca ca și temei juridic al prelucrării *interesele legitime urmărite de operator sau de un terț*, însă a omis sau a preferat să nu se prevaleze de realizarea interesului legitim²⁹.

C. În ceea ce privește *obligația de informare a persoanei vizate* considerentul 38 al Directivei 95/46/CE, precizează că „dacă prelucrarea datelor este corectă, persoanele vizate ar trebui să aibă posibilitatea de a afla despre existența prelucrărilor”. Precum în speța noastră, întrucât datele pot fi comunicate în mod legitim unui terț, chiar atunci când această comunicare nu a fost prevăzută în momentul colectării

²⁶ Art. 1 alin. (1) din Directiva 95/46/C: „Statele membre asigură, în conformitate cu prezenta directivă, protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei și în special a dreptului la viața privată în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal”.

²⁷ A se vedea și European Union Agency for Fundamental Rights, *Handbook on European data protection law*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014, p. 81-87.

²⁸ Această ipoteză nu este prevăzută în *Directiva 95/46/CE*, ci doar în legea de transpunere.

²⁹ Pentru detalii, a se vedea Article 29 Data Protection Working Party, *Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC*, WP 217, Brussels, adopted on 9 April 2014, disponibil la http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_en.pdf.

datelor de la persoana vizată, persoana vizată trebuie informată cel târziu atunci când datele sunt comunicate pentru prima dată unui terț.

Potrivit art. 10 și 11 din Directiva 95/46/CE, distingem între situația în care datele au fost colectate de la persoana vizată, pe de o parte, și situația în care datele nu au fost obținute de la persoana vizată, pe de altă parte. În ambele situații obligația de informare nu există în cazul în care persoana vizată este deja informată cu privire la aceste date.

Atunci când *datele au fost colectate de la persoana vizată*, operatorul sau reprezentantul său trebuie să furnizeze persoanei vizate cel puțin identitatea operatorului și, dacă este cazul, a reprezentantului; scopul prelucrării căreia îi sunt destinate datele; precum și orice alte informații suplimentare³⁰. Atunci când *datele nu au fost obținute de la persoana vizată* operatorul sau reprezentantul său este obligat, în momentul înregistrării datelor cu caracter personal sau, dacă se are în vedere o comunicare a datelor către terți, nu mai târziu de data la care datele sunt comunicate prima oară, de a furniza persoanei vizate cel puțin următoarele informații: identitatea operatorului și, dacă este cazul, a reprezentantului său; scopurile prelucrării; precum și orice alte informații suplimentare³¹. În cea din urmă situație, obligația de informare nu există atunci când, în special în cazul prelucrării în scopuri statistice sau de cercetare istorică ori științifică, informarea persoanei vizate se dovedește a fi imposibilă³², implică eforturi disproporționate sau dacă legislația prevede expres înregistrarea ori comunicarea datelor.

Astfel, furnizorul de servicii de telefonie ar fi trebuit să informeze *în prealabil*, beneficiarii polițelor de asigurare cu privire la intenția prelucrării datelor cu caracter personal în acest scop. Trebuie să subliniem că *„această obligație nu depinde de o solicitare din partea persoanei vizate, însă trebuie respectată în mod proactiv de operator, indiferent dacă persoana vizată se arată interesată sau nu de informații”*³³. În

³⁰ Destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor; dacă răspunsurile la întrebări sunt obligatorii sau voluntare, precum și consecințele posibile ale evitării răspunsului; existența dreptului de acces la datele care o privesc și de rectificare a datelor cu caracter personal, în măsura în care, ținând seama de circumstanțele specifice în care sunt colectate datele, astfel de informații suplimentare sunt necesare pentru asigurarea unei prelucrări corecte a datelor cu privire la persoana vizată.

³¹ Categoriile de date în cauză; destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor; existența dreptului de acces la datele care o privesc și de rectificare a datelor cu caracter personal; în măsura în care, ținând seama de circumstanțele specifice în care sunt colectate datele, astfel de informații suplimentare sunt necesare pentru asigurarea unei prelucrări corecte a datelor cu privire la persoana vizată.

³² Pentru situația în care informarea se poate realiza prin includerea informațiilor prevăzute de art. 12 alin. (2) din lege în cadrul unui site web, nefiind necesară realizarea unei informări individuale a fiecărei persoane vizate, informare care ar fi imposibil de realizat, v. T. București, s. a II-a contencios administrativ și fiscal, *sentința nr. 6120 din 2 octombrie 2014*, disponibilă pe <http://www.rolii.ro>.

³³ European Union Agency for Fundamental Rights, *Handbook on European data protection law*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014, p. 96. Pentru unele aspecte privind informarea corectă a persoanei vizate, a se vedea Article 29 Data Protection Working Party, *Opinion 10/2004 on More Harmonised Information Provisions*, WP 100, Brussels, adopted on 25 November 2004, disponibilă la http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2004/wp100_en.pdf.

speța noastră, la solicitarea instanței de fond, referitoare la faptul dacă clienții au fost informați înainte sau după încheierea polițelor de asigurare, apărătorul furnizorului de servicii de telefonie a arătat că această informare s-a făcut odată cu transmiterea polițelor³⁴, deci ulterior prelucrării datelor.

Deși obligația de informare a persoanei vizate constituie cel de-al treilea pilon al prelucrării datelor cu caracter personal iar încălcarea acesteia constituie contravenție potrivit art. 32 raportat la art. 12 din lege, ANSPDCP nu a sancționat furnizorul de servicii de telefonie pentru nesocotirea dreptului persoanei vizate de a fi informată, deși considerăm că ar fi putut și ar fi trebuit să o facă, cu atât mai mult cu cât și instanța de recurs a reținut că furnizorul de servicii de telefonie a prelucrat și comunicat către societatea de asigurări datele personale ale clienților săi în vederea încheierii polițelor de asigurare, de vreme ce polițele de asigurare au fost semnate și parafate de furnizorul de servicii de telefonie, în calitate de contractant, și societatea de asigurări, în calitate de asigurator.

Chiar și în ipoteza în care furnizorul de servicii de telefonie ar fi reușit să probeze lipsa vreunui transfer de date și faptul că societatea de asigurări ar fi emis polițele de asigurare a locuinței pentru clienții furnizorului de servicii de telefonie în alb iar acesta din urmă ar fi fost cel care a completat aceste polițe cu datele clienților săi, obligația de informare în prealabil a persoanelor vizate tot ar fi existat cel puțin în privința scopului în care s-a făcut prelucrarea datelor, respectiv încheierea de polițe de asigurare.

Bibliografie:

1. *Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date*, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 281/31, Ediție specială, cap. 13/vol. 17.

2. Consiliul Legislativ, *Aviz referitor la proiectul de Lege pentru protecția persoanelor în privința prelucrării datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date*, din 1 martie 2001, disponibil la <https://www.senat.ro/legis/PDF/2001/01L118LG.pdf> [consultat la data de 28.05.2017].

3. *Legea nr. 677 din 21 noiembrie 2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date*, publicată în M. Of. nr. 790 din data de 12 decembrie 2001.

4. Tribunalul București, secția a IX-a Contencios Administrativ și Fiscal, *sentința civilă nr. 858 din 2 martie 2011* (nepublicată).

³⁴ A se vedea T. București, s. a IX-a contencios administrativ și fiscal, sent. civ. nr. 858 din 2 martie 2011 (nepublicată).

5. Curtea de Apel București, secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, *decizia nr. 496 din 6 februarie 2012* [dosarul nr. 23792/3/2010], disponibilă pe <http://www.rolii.ro>.
6. Tribunalul București, secția a II-a contencios administrativ și fiscal, *sentința nr. 6120 din 2 octombrie 2014*, disponibilă pe <http://www.rolii.ro>.
7. CJUE, *hotărârea din 1 octombrie 2015, cauza C-201/14 - Bara și alții*, ECLI:EU:C:2015:638, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general).
8. Article 29 Data Protection Working Party, *Opinion 10/2004 on More Harmonised Information Provisions*, WP 100, Brussels, adopted on 25 November 2004, disponibilă la http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2004/wp100_en.pdf [consultat la data de 1.06.2017].
9. Article 29 Data Protection Working Party, *Opinion 03/2013 on purpose limitation*, WP 203, Brussels, adopted on 2 April 2013, disponibilă la http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp203_en.pdf [consultat la data de 1.06.2017].
10. Article 29 Data Protection Working Party, *Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC*, WP 217, Brussels, adopted on 9 April 2014, disponibilă la http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_en.pdf [consultat la data de 1.06.2017].
11. European Union Agency for Fundamental Rights, *Handbook on European data protection law*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014.